

تشریف فرمائی آقای مستوفی الممالک در مجلس برای معرفی است.

مستوفی الممالک - اعلیحضرت اقدس شهبازی تشکیل هیئت وزراء را بعهده بنده محمول فرمودند و انشاءالله برای چهارروز دیگر وزراء را در مجلس مقدس معرفی خواهم کرد.

رئیس - بنده گمان میکنم از طرف مجلس مجاز باشد که از آقای مستوفی الممالک اظهار امتنان بکنم برای اینکه در این موقع مشکل و مهم از کار مضایقه نکنند و تشکیل کابینه را قبول فرموده اند و اینکه عرض میکنم (موقع مشکوک مهم) البته اوضاع مملکت و موقعی که داریم معلوم است و محتاج به تذکر و شرح و بیان نیست و اگر چند فقره از آنها را عرض کردم گویا کافی خواهد بود اولاً در این مدت یک ماه و نیم که کابینه نبود کارها متراکم شده و اصلاح تمام این امور متراکم خود یک کار مهمی است ثانیاً از طرف دیگر امور مالیات سابقاً یک ترتیب داشت قانون جدیدی که از مجلس گذشته هنوز بموقع اجرا گذاشته نشده در حالتی که امروز موقع گرفتن مالیات است و در واقع هیئتی که سرکار می آیند یک کار بزرگی در ترتیب مالیاتی و تأسیس دوائر جدیدی که در قانون تشکیلات مالی مقرر شده خواهند داشت مطلب دیگر اینکه قوای تأمینیه مملکت که در هسرت و زحمت است و باید یک فکری هم برای قوای ژاندارمری و پلیس کرد چنانچه عرض کردم مشکلات زیاد است ولی ذکر تمام آنها لازم نیست خلاصه اش همین بود که عرض کردم حالا توقعیکه ما از آقای مستوفی الممالک و هیئت وزراء داریم این است که تمام مشکلات را رفع بکنند ولی گمان میکنم ایشان هم یک توقعی از ما داشته باشند هر چند تکلیف بنده نیست آن توقع را عرض کنم ولی تفاوت نمیکند وکیل و وزیر در مملکت مشروطه با هم فرقی ندارد و گمان میکنم توقع ایشان این باشد که اول ما یک عطف نظری باین یکماه و نیم گذشته بکنیم و این وقایع را در نظر داشته باشیم که انشاءالله طوری نشود که بعداً هر دو ماه سه ماهی یک هیئت وزارت جدیدی روی کار بیاید و یک توقع دیگر ایشان هم گویا این باشد که باتفاق و مساعدتی که از طرف مجلس بایشان و کابینه ایشان میشود امورات را اصلاح کنند و البته ما هم چنانچه در اینجا باتفاق تمایلات خودمان را نسبت بریاست وزارت ایشان اظهار کردیم همان طور هم کمال همراهی را بایشان خواهیم کرد معلوم است هر کس باشد (بشرط آنکه از خودمان باشد) باو همراهی خواهیم کرد چون آقای مستوفی الممالک دفعه اول نیست که این مقام را قبول نمودند و کابینه را تشکیل میدهند بلکه تا کنون امتحانات زیادی داده اند و میدانم یک جدیت و صمیمیت و دلسوزی مخصوصی برای اصلاح امور دارند و میتوانم اطمینان بدهم که ما هم کمال مساعدت و همراهی را با ایشان خواهیم داشت

رئیس - بنده گمان میکنم از طرف مجلس مجاز باشد که از آقای مستوفی الممالک اظهار امتنان بکنم برای اینکه در این موقع مشکل و مهم از کار مضایقه نکنند و تشکیل کابینه را قبول فرموده اند و اینکه عرض میکنم (موقع مشکوک مهم) البته اوضاع مملکت و موقعی که داریم معلوم است و محتاج به تذکر و شرح و بیان نیست و اگر چند فقره از آنها را عرض کردم گویا کافی خواهد بود اولاً در این مدت یک ماه و نیم که کابینه نبود کارها متراکم شده و اصلاح تمام این امور متراکم خود یک کار مهمی است ثانیاً از طرف دیگر امور مالیات سابقاً یک ترتیب داشت قانون جدیدی که از مجلس گذشته هنوز بموقع اجرا گذاشته نشده در حالتی که امروز موقع گرفتن مالیات است و در واقع هیئتی که سرکار می آیند یک کار بزرگی در ترتیب مالیاتی و تأسیس دوائر جدیدی که در قانون تشکیلات مالی مقرر شده خواهند داشت مطلب دیگر اینکه قوای تأمینیه مملکت که در هسرت و زحمت است و باید یک فکری هم برای قوای ژاندارمری و پلیس کرد چنانچه عرض کردم مشکلات زیاد است ولی ذکر تمام آنها لازم نیست خلاصه اش همین بود که عرض کردم حالا توقعیکه ما از آقای مستوفی الممالک و هیئت وزراء داریم این است که تمام مشکلات را رفع بکنند ولی گمان میکنم ایشان هم یک توقعی از ما داشته باشند هر چند تکلیف بنده نیست آن توقع را عرض کنم ولی تفاوت نمیکند وکیل و وزیر در مملکت مشروطه با هم فرقی ندارد و گمان میکنم توقع ایشان این باشد که اول ما یک عطف نظری باین یکماه و نیم گذشته بکنیم و این وقایع را در نظر داشته باشیم که انشاءالله طوری نشود که بعداً هر دو ماه سه ماهی یک هیئت وزارت جدیدی روی کار بیاید و یک توقع دیگر ایشان هم گویا این باشد که باتفاق و مساعدتی که از طرف مجلس بایشان و کابینه ایشان میشود امورات را اصلاح کنند و البته ما هم چنانچه در اینجا باتفاق تمایلات خودمان را نسبت بریاست وزارت ایشان اظهار کردیم همان طور هم کمال همراهی را بایشان خواهیم کرد معلوم است هر کس باشد (بشرط آنکه از خودمان باشد) باو همراهی خواهیم کرد چون آقای مستوفی الممالک دفعه اول نیست که این مقام را قبول نمودند و کابینه را تشکیل میدهند بلکه تا کنون امتحانات زیادی داده اند و میدانم یک جدیت و صمیمیت و دلسوزی مخصوصی برای اصلاح امور دارند و میتوانم اطمینان بدهم که ما هم کمال مساعدت و همراهی را با ایشان خواهیم داشت

رئیس - بنده گمان میکنم از طرف مجلس مجاز باشد که از آقای مستوفی الممالک اظهار امتنان بکنم برای اینکه در این موقع مشکل و مهم از کار مضایقه نکنند و تشکیل کابینه را قبول فرموده اند و اینکه عرض میکنم (موقع مشکوک مهم) البته اوضاع مملکت و موقعی که داریم معلوم است و محتاج به تذکر و شرح و بیان نیست و اگر چند فقره از آنها را عرض کردم گویا کافی خواهد بود اولاً در این مدت یک ماه و نیم که کابینه نبود کارها متراکم شده و اصلاح تمام این امور متراکم خود یک کار مهمی است ثانیاً از طرف دیگر امور مالیات سابقاً یک ترتیب داشت قانون جدیدی که از مجلس گذشته هنوز بموقع اجرا گذاشته نشده در حالتی که امروز موقع گرفتن مالیات است و در واقع هیئتی که سرکار می آیند یک کار بزرگی در ترتیب مالیاتی و تأسیس دوائر جدیدی که در قانون تشکیلات مالی مقرر شده خواهند داشت مطلب دیگر اینکه قوای تأمینیه مملکت که در هسرت و زحمت است و باید یک فکری هم برای قوای ژاندارمری و پلیس کرد چنانچه عرض کردم مشکلات زیاد است ولی ذکر تمام آنها لازم نیست خلاصه اش همین بود که عرض کردم حالا توقعیکه ما از آقای مستوفی الممالک و هیئت وزراء داریم این است که تمام مشکلات را رفع بکنند ولی گمان میکنم ایشان هم یک توقعی از ما داشته باشند هر چند تکلیف بنده نیست آن توقع را عرض کنم ولی تفاوت نمیکند وکیل و وزیر در مملکت مشروطه با هم فرقی ندارد و گمان میکنم توقع ایشان این باشد که اول ما یک عطف نظری باین یکماه و نیم گذشته بکنیم و این وقایع را در نظر داشته باشیم که انشاءالله طوری نشود که بعداً هر دو ماه سه ماهی یک هیئت وزارت جدیدی روی کار بیاید و یک توقع دیگر ایشان هم گویا این باشد که باتفاق و مساعدتی که از طرف مجلس بایشان و کابینه ایشان میشود امورات را اصلاح کنند و البته ما هم چنانچه در اینجا باتفاق تمایلات خودمان را نسبت بریاست وزارت ایشان اظهار کردیم همان طور هم کمال همراهی را بایشان خواهیم کرد معلوم است هر کس باشد (بشرط آنکه از خودمان باشد) باو همراهی خواهیم کرد چون آقای مستوفی الممالک دفعه اول نیست که این مقام را قبول نمودند و کابینه را تشکیل میدهند بلکه تا کنون امتحانات زیادی داده اند و میدانم یک جدیت و صمیمیت و دلسوزی مخصوصی برای اصلاح امور دارند و میتوانم اطمینان بدهم که ما هم کمال مساعدت و همراهی را با ایشان خواهیم داشت

نیست بلکه در موقع تنگ هر شخص ایرانی باید بوظیفه ایرانیت خودش حاضر شود و نسبت بغانه و مملکت خودش خدمت بکند و از یک چیز خیلی خوشوقتم و آن اظهاری بود که آقای رئیس راجع بمشکلات موقع فرمودند و همچنین از اینکه نمایندگان محترم از فراریکه صدای ایشان بگوش بنده رسیده تصدیق فرمودند بی نهایت مشوقم و خیلی اسباب امیدواری است و البته تقویتی که از طرف مجلس شورای ملی در امورات باید بشود (با شناسائی بحال و اوضاع - مملکت) خواهد شد و بنده را امیدوار میسازد که یک اندازه موفقیتی در خدمت باین آب و خاک که مقصود بنده است حاصل بکنم و پس از فرمایشاتیکه آقای رئیس در واقع از طرف بنده فرمودند دیگر لازم نمیدانم در این باب عرض بکنم و در حقیقت آن مقصودی را که بنده در قلب داشتم و میخواستم اظهار کنم ایشان از طرف بنده اظهار فرمودند و نهایت امیدواری را که در آنچه راجع باصلاح مملکت و منافع این آب و خاک است آقایان نمایندگان همه نوع مساعدت های لازمه را در موقع خواهند کرد بنده هم اطمینان میدهم که تا آخرین درجه همراهی نموده و از خدمت فروگذار نمیخواهم کرد دیگر موفقیت بسته بخداست

رئیس - چون جلسه برای شب بیست و پنجم معین شده و قانون مستغلات هم جزو دستور است اگر مخالفی نباشد جلسه را ختم میکنیم و جلسه بعد هم چنانچه مقرر شد دو ساعت و نیم از شب گذشته خواهد بود.

جلسه ۵۹

صورت مشروح مجلس شب شنبه بیست و پنجم رمضان ۱۳۲۳

مجلس سه ساعت از شب گذشته در تحت ریاست آقای مؤمن الملك تشکیل و صورت مجلس روز چهارشنبه بیست و دوم فرائت شد.

غائبین بدون اجازه : آقایان حاج سید اسدالله حاج شیخ اسمعیل - آقا سیدفاضل - ناصر الاسلام.

غائبین با اجازه : آقایان حاج امام جمعه - خان بابا خان - دکتر حسینی خان - حاج شیخ محمد حسین استرآبادی.

رئیس - آقایان در صورت مجلس ایرادی دارند یا خیر؟ (اظهاری نشد).

ملاحظاتی نیست - صورت مجلس تصویب شد.

دستور امشب رسیدگی با اعتبارنامه های آقایان قوام الدوله و آقا شیخ ابراهیم زنجانی و بعد شوردر بقیه قانون مستغلات میباشد در خاطر آقایان هست که در جلسه قبل عرض شد اگر شعبه تا امشب راپورتش را ندهد خود مجلس رسیدگی خواهد کرد راپورتی را که شعبه نوشته هنوز باامضاء مخبر نرسیده است اگر تصویب میفرمائید همان راپورتی را که منشی امضاء کرده است قرائت میشود و رای میگیریم گفته شد صحیح است آقای حاج میرزا اسدالله خان تاریخ آن راپورت چیست؟

حاج میرزا اسدالله خان - تاریخ آن سلخ شعبان است.

رئیس - یس راپورت راجع به با اعتبارنامه آقای قوام الدوله مقدم تر است زیرا تاریخ آن

هیچدم شعبان است اول در آن رای میگیریم آقای وقار السلطنه راجع با اعتبار نامه آقای قوام الدوله مخالفتی داشتید؟

وقار السلطنه - مخالفت بنده در اعتبارنامه آقای قوام الدوله از اینجهت است که در این راپورت نوشته شده چون آقا سید عباس یکی از اشخاص بوده که رای داشته است و باین نظر تصدیق او در موضوع این شکایت مسموع و قبول نشده است بنده میخواستم عرض کنم که دلیل بر رد شکایت و قبول نشدن تصدیق او اگر فقط داشتن رای بوده است که این دلیل بر رد شکایت نمیشود و اگر دلیل دیگر داشته خواستم ببینم دلیلش چیست.

رئیس - آقای ملک الشراء مخبر هستند؟

ملک الشراء - در این خصوص خیلی رسیدگی شد هیئت نظار نجب آباد میگویند ما در این باب تحقیقات کاملی کرده ایم یکی دوفتوهم بآن نقاطی که شکایت از آنها رسیده فرستاده ایم و تحقیقاتی کرده اند خودمانهم تحقیقاتی که کرده ایم اینطور بوده است که این شکایات مأخذ صحیحی نداشتند بعلاوه آن کسی که این شکایت را تصدیق کرده است خود او چهارصدیانسد رای داشته است و این هم تایید تحقیقاتی را که خودمان کرده ایم میکند این شکایت بوده که انجمن نظار اینطور جواب میدهد یک شکایت دیگر هم باهمی خط و همان امضاء رسیده بود ولی خیلی دیرتر تقریباً یکماه و ده روز بعد از ختم انتخابات رسیده و بعد از مدت قانونی حق شکایت بوده باین مناسبت شکایت دومی بهیچوجه مورد اعتناء واقع نشد شکایت اولی را هم بمناسبت تحقیقاتی که انجمن نظار میگوید کرده ایم و نظر باینکه تصدیق کننده شکایت هم در آنجا مبلغی رای داشته شعبه اهمیتتی بآن نداد شکایات دیگر هم نبود این دو شکایت هم یکی باین دلیل که عرض شد و دیگری بواسطه اینکه دیر رسیده بود و قانونی نبود و محل توجه واقع نشد و شعبه بصحت این انتخاب رای داد.

حاج شیخ محمد حسن گروسی - در اینجا بنوعی که آقای وقار السلطنه فرمودند تعلیل کرده اند رد شکایت را به تصدیق آقا سید عباس و میگویند که چون آقا سید عباس خودش صاحب رای بوده است تصدیق او دلیل بر رد آن شکایت میشود بنده عرض میکنم صاحب رای بودن اگر دلیل بر وجاهت شخص نباشد نمیشود آنرا دلیل بر وقاحت قرارداد لهذا در هر کاری مجرد فی نفع بودن را از موجبات و لوازم جرح شاهد و مصدق نمیشود شمرد از قرار تقریری که آقای مخبر حالا فرمودند شعبه اعتمادش را بطرف آنچه انجمن نظار تعقیب کرده نموده و راپورت شعبه تقریر همان ترتیبی است که در انجمن نظارت شده است نه اینکه بالخصوص خود اعضاء شعبه تحقیقی نموده و بصحت و سقم این شکایت رسیدگی کرده باشند لهذا این علتی را که برای رد شکایت در اینجا ذکر شده بی شبهه میشود گفت که دال بر خلاف مقصود میباشد.

معلل الدوله - این اعتبارنامه وقتی که شعبه آمد در آن نظر کردیم دیدیم صورت مجلس باین تفصیل و این ترتیب تا کنون بمجلس نیامده است بملاحظه اینکه تمام اوقات ساعات و روز تنفس و مراقبت در کار را قید کرده و صورت مجلس خیلی

باشد و آقا از آنجا با اطلاع باشد ولی در همه جا اینطور نیست معمول اغلب ولایات ایران است که ملک را معمولاً ده یک و مستقل راد نیم قیمت میکنند و از همین نقطه نظر عایدات او را میسوزند مثلاً اگر یک کسی هزار تومان ملک داشته باشد معمولاً عایدی او را از نود تومان الی صد تومان تخمین میکنند و برعکس مستقل داشته باشد بقیه هزار تومان از چهل تومان الی پنجاه تومان پس تقلیل عایدات مستقل برای گرفتن نتیجه که صد چهار زیاد است گویا صحیح نباشد اما مخارجی که فرمودند همین همان مخارج در املاک غیر مستقل هم هست قنات خراب میشود مجبورند مبلغ کلی صرف قنات کنند از این نقطه نظر یک مابه الامتداری در املاک مستقل و غیر مستقل نیست هر دو خرج دارند فرض کنیم در املاک مستقل هزار تومان سی تومان عایدی داشته باشد همچو فرض کنیم باز هم در نظر مقنن اختلافی ندارد میخواهد صد تومان باشد یا سی تومان فرق نمیکند در هر صورت باید صد چهار آنرا بدولت بدهد از صد تومان چهار تومان مالیات مستقل دادن قابل این نیست که بگوئیم زیاد باکم است و حرف بزیم که مستقل قدر عایدی دارد هر چه میخواهد داشته باشد یک مبلغ چهولی (یا یکسای) (انی) عایدی دارد در هر صد تومان آن عایدی دارد در هر صد تومان آن عایدی چهار تومان بدولت میدهد و این خیلی عادلانه است و هیچ چیزی نیست که بر کسی تحمیل شود و عقیده بنده این است باید یکقدری هم زیاد کنیم.

رئیس - مذاکرات را آقایان در ماده (۲) کافی میدانند.

(جمعی گفتند کافی است و ماده ۳ بمضمون ذیل قرائت شد)

ماده ۳ - مقصود از عایدات خالص سالیانه عایداتی است که پس از وضع مخارج لازم از بابت مواظبت و تعمیر عاید ملک میشود.

رئیس - در ماده سوم مخالفی نیست؟

(اظهاری نشد و ماده چهارم بمضمون ذیل قرائت شد)

(ماده ۴ - مخارج و مصارف مواظبت و تعمیر مذکور در ماده ۳ برای کلیه مستقلات یک شمس عایدی سالیانه منظور میشود بهای اخی مالیات مستقلات بر چهارم خمس عایدات مطلق سالیانه تعلق میگیرد .

رئیس - در ماده چهارم ملاحظاتی هست یا نیست .

حاج شیخ حبیب الله - میفرمایند از برای مصارف و مخارج یک خمس عایدی را ملاحظه میکنند شاید مخارج بیشتر داشته باشد در صورتیکه مخارج بیشتر شد دیگر چطور میشود یک خمس از برای مخارج حساب کنند باید بعد از وضع مخارج هر چه باشد زیاد تر یا کمتر آنوقت مالیات بگیرند .

مجلس الدوله - منظوری که آقای حاج شیخ حبیب الله دارند در این ماده بطور صحیح قید شده مقصودشان این بود که ذکر شود مالیات که گرفته میشود از عایدات خالص باشد یعنی بعد از وضع مخارج هر چه باشد مالیات گرفته شود خاطر ایشان را متذکر میکنم که برای این نکته کمیسیون نظر کرد که چون ممکن است بین عمل دولت و مالیات دهندگان و صاحبان مستقل اختلافات کلی پیدا

شود لهذا مخارج مستقلات را بطور کلی همومیت داده اند که یک خمس باشد و چون این حد اکثری بود که تصور میشد که از صد تومان عایدی بیست تومان خرج شود باین واسطه برای صلاح و رفاه مالکین گفته شد که یک خمس بعنوان مصارف و مخارج مستقل موضوع شود .

حاج شیخ حبیب الله - عرض میکنم این مطلب که فرمودند صحیح است ولی علت را فرمودند که از برای اینکه رفیع اختلاف بشود اینطور قرارداد شده در صورتیکه ممکن است وقتی میخواهند تعمیر کنند همان قسمی که در باب اجاره دادن با اداره اطلاع می دهند و ثابت میکنند همان قسم مخارج را ثابت کنند پس خوبست که بعد از وضع مخارج مطلقاً چه آن چیزهاییکه اسباب آبادی ملک است و چه چیزهاییکه لازم است خرج شود مالیات گرفته شود مخیر - اولاً - آقا در یکی از مواد بعد از جمع بتمیرات اساسی ملاحظه خواهند فرمود که از برای یکمدتی معاف خواهند بود و این مبلغی که از عایدات سالیانه موضوع میشود در واقع برای تعمیرات جزئی است حالاً میفرمایند خوب بود چه متوسط برای تعمیر معین نمیشد و مخارج از عایدات مطلق موضوع میشدند مالیات بر عایدات خالص بسته می شد در اینجا بنده تصور میکنم در عمل گرفتار مشکلات زیاد میشویم اولاً کسی ضمانت خواهد کرد که مالکین وقتی عایدی خودشان را صورت میدهند بقره مقابل یک صورت بالا بلندی از مخارج ندهند که وقتی جمع و خرج کنیم هیچ چیز باقی نماند که آنوقت صد پنج یا صد چهار بعنوان مالیات بدولت داده شود در این صورت قسمت اعظم از مالیات بعنوان مخارج موضوع میشود و اینکه گفتند بدولت اطلاع بدهند و با اطلاع دولت تعمیر کنند گمان میکنم امسئله جز خرابی مستقلات فائده دیگری نداشته باشد تا برون بچینند و اجاره از دولت بگیرند و مأمور معین کنند باران آمده و خانه خراب شده از این نقطه نظر گمان میکنم خدمتی بمالکین مستقلات نکرده باشد بلکه یک ضرری بآنها وارد میشود و اگر درست ملاحظه بفرمائید خمس عایدی آنها که از برای تعمیر منظور شده است خیلی کافی است بجهت اینکه یک تعمیرات مهمی ندارد یا سفید کاری است یا پنجره و در شکسته است یا از این قبیل مخارج است که فوق العاده نیست دیگر خمس از عایدات سالیانه برای این مخارج زیاد هم هست بله ممکن است یک سالی زیاد تر بشود اما یک سالی هم کم خواهد شد یا هیچ خرج نخواهد داشت روی هم رفته بیش از این نمیشود و اینطور که معین کرده است مخصوصاً برای این است که در ظرف چند سال روی هم دیگر را ببوشانند و از این بابت خسارتی بمالک وارد نشود پس بنابراین خوبست بهمین ترتیبی که این نوشته شده است قانع شوند اصرار نکنند که مبلغ واقعی مخارج موضوع شود

رئیس - دیگر مخالفی نیست؟ (اظهاری نشد)

(ماده پنجم بمضمون زیر قرائت شد)

ماده ۵ - عایدی هر یک از مستقلات مذکور در فوق اگر چنانچه در اجاره باشد از روی اجاره نام مشخص میشود و هر گاه با جار گرفته باشد اداره مالیه از روی میزنی تشخیص خواهد داد باین ترتیب که آنها را با مستقلات نظیر آن در همان نواحی و اطراف

رئیس - در فقره اول مخالفی نیست (اظهاری نشد)

(ماده ۶ - مستقلات ذیل از دادن مالیات معاف میباشد (۱) مستقلات متعلق بدولت (۲) موقوفات متعلق بیکس از اماکن مقدسه و مساجد که دولت وقت آنها را شناخته و تصدیق کرده باشد و مستقلات متعلق بمدارس و دارالاسکین و دارالمعز و مرصخانه ها (۳) حمامها .

تبصره - مستقلات مذکور در فقرات ۲ و ۳ مالیاتهای آنها که تاکنون میبرداخته اند کماکان خواهند پرداخت .

(۴) مستقلاتی که بلا حاصل و فائده باشد (۵) خانه های مسکونی برای مدتی که مالکین شخصاً آن خانه ها سکنی نموده اند .

آقای میرزا هاشم - بنده راجع به تبصره عرض دارم .

رئیس - در فقره اول مخالفی نیست (اظهاری نشد) در فقره دوم چطور ؟

حاج شیخ حبیب الله - در فقره (۲) میگویند موقوفات متعلق باماکن مقدسه از قبیل موقوفات متعلق بسیدالشهداء از مالیات معاف است و مقید بمطلق موقوفات نشده است خوبست همان مراعاتیکه بجهت موقوفات اماکن مقدسه شده در بقیه موقوفات هم بشود و اینطور نوشته شده موقوفات مطلقاً چه موضوعش اماکن مقدسه و مشاهده مشرفه باشد یا موقوفاتی که باید بمصارف بریه خرج شود از مالیات معاف است .

رئیس - آقای حاج شیخ محمد حسن موافقت میکنند با این که اگر کمیسیون نظرش این است که بر این قبیل

حاج شیخ محمد حسن - بله موافقم .

رئیس - بفرمائید .

حاج شیخ محمد حسن - هم مخالفم و هم موافق مخالفت بنده با فرمایشات ایشان است و موافقت با آنچه در این ماده نوشته شده است این که نوشته شده است موقوفات متعلق به یکی از اماکن مقدسه تمام جزئیاتش معلوم است قدس اماکن بواسطه صاحبان اماکن و کسانی که در اماکن موقوفند میباشد نه صرف موقوفات و این موقوفات معلوم است یا وقف بر حضرت سیدالشهداء علیه السلام یا جاهای دیگر و آنها هم در این ماده داخل است .

حاج شیخ اسدالله - بنده باز هم عرض میکنم که مخالف اساسی این قانون نیستم ولی هر چه فکر میکنم فلسفه این مستثنیات را بنده نمی فهمم اگر چه بر من خیلی ناگوار است ولی عقیده خودم را در اینموقع آزادانه میگویم مالیاتیکه بر این موقوفات تعلق میگیرد بنده تصور میکنم آنهم یکی از مصارف خود آن موقوفات نمیتوان محسوب کرد مثلاً برای حرارت یا برای ندادن چیزهای دیگر که نسبت به اساس مالیات عقیده داریم که ملت باید بدولت بدهد بنا بر این دیگر مستثنا کردن این مستقلاتی که وقف بر اماکن مقدسه یا مساجد یا مدارس یا چیزهای دیگر است هیچ فلسفه ندارد قانون گذار وقتی قانون وضع میکند یا به یک نظر مساواتی در نظر بگیرد یک اصل را اتخاذ کند بعد از آنکه آن اصل را اتخاذ کرد آن وقت باید تمام مصادیق در تحت آن اصل باشد اعم از اینکه مال معنون باشد یا مال صغیر یا راجع بیکس از اماکن مقدسه یا وقف بر حضرت رضا (۴) هیچ فرق نمیکند بنا بر این اگر ما بخواهیم موقوفات را مستثنی بکنیم باید مالیات مستقیم را هم که املاک میدهند این فلسفه را در نظر بگیریم و آنرا هم جزو مستثنیات قرار بدهیم و حال اینکه در مالیات مستقلات و مالیات مستقیم هر دو یک نظریه است یعنی هر دو مالیات را از عایدی میگیرند و وقتی این فلسفه را در نظر بگیریم دیگر هیچ فلسفه بنظر من نمیرسد که این مستثنیات را در نظر بگیرند و عقیده بنده این است که فقره اول و دوم و سوم و چهارم از قلم بیندازند و آن فقره اخیر که خانهای اجاره است مستثنا باشد و غیر از این فقره باید تمام فقرات را قلم زد که هر روز از برای دولت اسباب زحمت نباشد و متولیهای کردن کلفت یک بهانه از برای دولت پیدا نکنند .

آقای میرزا هاشم - خیلی تعجب میکنم از آقای حاج شیخ اسدالله با اینکه میفرمایند من اساساً مخالف با این قانون هستم آنوقت میباید نسبت بیک قسمت از موقوفات این فرمایش را میفرمایند البته بکمیسیون قوانین مالیه نظری که کرده است از این نقطه نظر بوده است که چون این مستقلات موقوفه منافشان خرج بعضی مصارف خرید میشود از این جهت مالیات را از آنها موضوع کرده و آن عرض را بنده راجع به تبصره میخواستم بکنم اینجا عرض میکنم چرا باید تبعیض کند یعنی بعضی از مستقلات مالیات متعلق نگیرد و نسبت ببعضی دیگر تعلق بگیرد

علی الملک - یکی از چیزهاییکه خیلی لازم است در موقع وضع قانون در نظر گرفته شود فلسفه قانون است و بنده هر چه تعقیب کردم که نظر کمیسیون را در این خصوص پیدا کنم نتوانستم بفهمم اگر کمیسیون نظرش این است که بر این قبیل

حاج شیخ محمد حسن - خانهای مسکونی نظر باینکه دارالاسکین از برای مالک کاغذ یک عنوانی بهم رسانید که بیست جزء مستقلات یا عایدی محسوب نشود باین معنی اگر چه فی حد نفسه یا عایدی است لکن چون برای ضرورت و دارالاسکین بودن خودش آنرا ایجاد کرده وجهه عایدی را در آن منظور نداشته باین جهت خروج موضوعی برهم زده است لهذا مادامی که این عنوان دارالاسکین بر سر اوست ولو اینکه اتفاقاً دو ماه یا سه ماه بگذرد و اجاره بدهد و لکن چون هنوز در عنوان مستقلات اجاره محسوب نمیشود و جزء مستقلات عایدی آور قرار نداده است و نمیشود از برای دو ماه یا سه ماه با چهار ماه مالیات برای او قرار داد و مادامیکه عنوان دارالاسکین در آن مصداق دارد خارج از مستقلات عایدی آور است و باید مالیاتی بر او مقرر نشود .

آصف الممالک - بنده چون اول باماده موافق بودم لهذا در اینجا پیشنهاد کردم که ذکر شود خانه هایی که قسمتش با اجاره میرود از مالیات معاف باشند برای اینکه خیلی خانه ها است که مالکین آنها از جهت استیصال یک قسمت آنها را با اجاره می دهند باین جهت آن قسمتی که با اجاره می رود معاف باشند پیشنهاد هم کرده ام .

حاج شیخ حبیب الله - فقره پنجم میفرماید (خانه های مسکونی برای مدتی که مالکین شخصاً در آن خانه ها سکنی نموده اند) بنده عرض میکنم قید (شخصاً) دیگر لازم نیست بلکه باید یک چیزی غیر از این نوشت خوبست بنویسند (مالکین یا بستگان مالکین) مثلاً یک شخصی است که دارائیش زیاد است یک خانه خودش داشته و یک خانه دیگری را داده است بیکس از بستگانش نوشته اند باید آن خانه هم که بستگانش نوشته اند معاف باشد اگر اینطور باشد باید از آنها مالیات گرفت و این خلاف مقصودی است که خانه های مسکونی از مالیات معاف باشند .

رئیس - پیشنهاد کنید .

مخبر - بلی اینکه آقا میفرمایند یک عیب دارد و آن اینست که آنوقت تمام مستأجرین کسان مالکین خانه خواهند شد .

رئیس - در فقره پنجم مذاکرات کافی است (گفته شد کافی نیست)

رئیس - پیشنهاد کنید .

مخبر - بلی اینکه آقا میفرمایند یک عیب دارد و آن اینست که آنوقت تمام مستأجرین کسان مالکین خانه خواهند شد .

رئیس - در فقره پنجم مذاکرات کافی است (گفته شد کافی نیست)

رئیس - پیشنهاد کنید .

مخبر - بنده تصور میکنم مطالب دو تا باشد

رئیس - پیشنهاد کنید .

مستقلات نباید مالیات بسته شود و معافیت این قبیل مستقلات را از مالیات مقید میدانند بنده عرض میکنم نسبت بمستقلات یک فلسفه خاصی در بین نیست که باید از مالیات معاف باشد بنده کاری ندارم که مالیات برای مستقلات موقوفه وضع بشود یا نشود ولی مطلقاً عرض میکنم که اگر این معافیت از مالیات باید تعقیب بشود باید املاک مزروعی که موقوفه است از مالیات معاف باشد فرق مابین ملک مزروعی و مستقل چیست منتها در مستقلات مالیات بعنوان صدی چهار میشود دیگر فلسفه استثنای کردن یک قسم از مستقلات را بعنوان اینکه موقوفه است بنده نمیدانم چیست ؟

رئیس - در فقره دوم مذاکرات کافی است؟ (جمعی گفتند کافی است) در فقره سوم مخالفی نیست (مخالفی نشد) در فقره چهارم ایرادی هست (اظهاری نشد) در فقره پنجم چطور ؟

حاج شیخ محمد حسن - خانهای مسکونی نظر باینکه دارالاسکین از برای مالک کاغذ یک عنوانی بهم رسانید که بیست جزء مستقلات یا عایدی محسوب نشود باین معنی اگر چه فی حد نفسه یا عایدی است لکن چون برای ضرورت و دارالاسکین بودن خودش آنرا ایجاد کرده وجهه عایدی را در آن منظور نداشته باین جهت خروج موضوعی برهم زده است لهذا مادامی که این عنوان دارالاسکین بر سر اوست ولو اینکه اتفاقاً دو ماه یا سه ماه بگذرد و اجاره بدهد و لکن چون هنوز در عنوان مستقلات اجاره محسوب نمیشود و جزء مستقلات عایدی آور قرار نداده است و نمیشود از برای دو ماه یا سه ماه با چهار ماه مالیات برای او قرار داد و مادامیکه عنوان دارالاسکین در آن مصداق دارد خارج از مستقلات عایدی آور است و باید مالیاتی بر او مقرر نشود .

آصف الممالک - بنده چون اول باماده موافق بودم لهذا در اینجا پیشنهاد کردم که ذکر شود خانه هایی که قسمتش با اجاره میرود از مالیات معاف باشند برای اینکه خیلی خانه ها است که مالکین آنها از جهت استیصال یک قسمت آنها را با اجاره می دهند باین جهت آن قسمتی که با اجاره می رود معاف باشند پیشنهاد هم کرده ام .

حاج شیخ حبیب الله - فقره پنجم میفرماید (خانه های مسکونی نظر باینکه دارالاسکین از برای مالک کاغذ یک عنوانی بهم رسانید که بیست جزء مستقلات یا عایدی محسوب نشود باین معنی اگر چه فی حد نفسه یا عایدی است لکن چون برای ضرورت و دارالاسکین بودن خودش آنرا ایجاد کرده وجهه عایدی را در آن منظور نداشته باین جهت خروج موضوعی برهم زده است لهذا مادامی که این عنوان دارالاسکین بر سر اوست ولو اینکه اتفاقاً دو ماه یا سه ماه بگذرد و اجاره بدهد و لکن چون هنوز در عنوان مستقلات اجاره محسوب نمیشود و جزء مستقلات عایدی آور قرار نداده است و نمیشود از برای دو ماه یا سه ماه با چهار ماه مالیات برای او قرار داد و مادامیکه عنوان دارالاسکین در آن مصداق دارد خارج از مستقلات عایدی آور است و باید مالیاتی بر او مقرر نشود .

آصف الممالک - بنده چون اول باماده موافق بودم لهذا در اینجا پیشنهاد کردم که ذکر شود خانه هایی که قسمتش با اجاره میرود از مالیات معاف باشند برای اینکه خیلی خانه ها است که مالکین آنها از جهت استیصال یک قسمت آنها را با اجاره می دهند باین جهت آن قسمتی که با اجاره می رود معاف باشند پیشنهاد هم کرده ام .

حاج شیخ حبیب الله - فقره پنجم میفرماید (خانه های مسکونی نظر باینکه دارالاسکین از برای مالک کاغذ یک عنوانی بهم رسانید که بیست جزء مستقلات یا عایدی محسوب نشود باین معنی اگر چه فی حد نفسه یا عایدی است لکن چون برای ضرورت و دارالاسکین بودن خودش آنرا ایجاد کرده وجهه عایدی را در آن منظور نداشته باین جهت خروج موضوعی برهم زده است لهذا مادامی که این عنوان دارالاسکین بر سر اوست ولو اینکه اتفاقاً دو ماه یا سه ماه بگذرد و اجاره بدهد و لکن چون هنوز در عنوان مستقلات اجاره محسوب نمیشود و جزء مستقلات عایدی آور قرار نداده است و نمیشود از برای دو ماه یا سه ماه با چهار ماه مالیات برای او قرار داد و مادامیکه عنوان دارالاسکین در آن مصداق دارد خارج از مستقلات عایدی آور است و باید مالیاتی بر او مقرر نشود .

آصف الممالک - بنده چون اول باماده موافق بودم لهذا در اینجا پیشنهاد کردم که ذکر شود خانه هایی که قسمتش با اجاره میرود از مالیات معاف باشند برای اینکه خیلی خانه ها است که مالکین آنها از جهت استیصال یک قسمت آنها را با اجاره می دهند باین جهت آن قسمتی که با اجاره می رود معاف باشند پیشنهاد هم کرده ام .

حاج شیخ حبیب الله - فقره پنجم میفرماید (خانه های مسکونی نظر باینکه دارالاسکین از برای مالک کاغذ یک عنوانی بهم رسانید که بیست جزء مستقلات یا عایدی محسوب نشود باین معنی اگر چه فی حد نفسه یا عایدی است لکن چون برای ضرورت و دارالاسکین بودن خودش آنرا ایجاد کرده وجهه عایدی را در آن منظور نداشته باین جهت خروج موضوعی برهم زده است لهذا مادامی که این عنوان دارالاسکین بر سر اوست ولو اینکه اتفاقاً دو ماه یا سه ماه بگذرد و اجاره بدهد و لکن چون هنوز در عنوان مستقلات اجاره محسوب نمیشود و جزء مستقلات عایدی آور قرار نداده است و نمیشود از برای دو ماه یا سه ماه با چهار ماه مالیات برای او قرار داد و مادامیکه عنوان دارالاسکین در آن مصداق دارد خارج از مستقلات عایدی آور است و باید مالیاتی بر او مقرر نشود .

آصف الممالک - بنده چون اول باماده موافق بودم لهذا در اینجا پیشنهاد کردم که ذکر شود خانه هایی که قسمتش با اجاره میرود از مالیات معاف باشند برای اینکه خیلی خانه ها است که مالکین آنها از جهت استیصال یک قسمت آنها را با اجاره می دهند باین جهت آن قسمتی که با اجاره می رود معاف باشند پیشنهاد هم کرده ام .

حاج شیخ حبیب الله - فقره پنجم میفرماید (خانه های مسکونی نظر باینکه دارالاسکین از برای مالک کاغذ یک عنوانی بهم رسانید که بیست جزء مستقلات یا عایدی محسوب نشود باین معنی اگر چه فی حد نفسه یا عایدی است لکن چون برای ضرورت و دارالاسکین بودن خودش آنرا ایجاد کرده وجهه عایدی را در آن منظور نداشته باین جهت خروج موضوعی برهم زده است لهذا مادامی که این عنوان دارالاسکین بر سر اوست ولو اینکه اتفاقاً دو ماه یا سه ماه بگذرد و اجاره بدهد و لکن چون هنوز در عنوان مستقلات اجاره محسوب نمیشود و جزء مستقلات عایدی آور قرار نداده است و نمیشود از برای دو ماه یا سه ماه با چهار ماه مالیات برای او قرار داد و مادامیکه عنوان دارالاسکین در آن مصداق دارد خارج از مستقلات عایدی آور است و باید مالیاتی بر او مقرر نشود .

آصف الممالک - بنده چون اول باماده موافق بودم لهذا در اینجا پیشنهاد کردم که ذکر شود خانه هایی که قسمتش با اجاره میرود از مالیات معاف باشند برای اینکه خیلی خانه ها است که مالکین آنها از جهت استیصال یک قسمت آنها را با اجاره می دهند باین جهت آن قسمتی که با اجاره می رود معاف باشند پیشنهاد هم کرده ام .

حاج شیخ حبیب الله - فقره پنجم میفرماید (خانه های مسکونی نظر باینکه دارالاسکین از برای مالک کاغذ یک عنوانی بهم رسانید که بیست جزء مستقلات یا عایدی محسوب نشود باین معنی اگر چه فی حد نفسه یا عایدی است لکن چون برای ضرورت و دارالاسکین بودن خودش آنرا ایجاد کرده وجهه عایدی را در آن منظور نداشته باین جهت خروج موضوعی برهم زده است لهذا مادامی که این عنوان دارالاسکین بر سر اوست ولو اینکه اتفاقاً دو ماه یا سه ماه بگذرد و اجاره بدهد و لکن چون هنوز در عنوان مستقلات اجاره محسوب نمیشود و جزء مستقلات عایدی آور قرار نداده است و نمیشود از برای دو ماه یا سه ماه با چهار ماه مالیات برای او قرار داد و مادامیکه عنوان دارالاسکین در آن مصداق دارد خارج از مستقلات عایدی آور است و باید مالیاتی بر او مقرر نشود .

رای میگیریم باینکه مذاکرات کافی است یا خیر آقایان باینکه مذاکرات را در فقره پنجم کافی میدانند قیام نمایند .

(عده کثیری قیام نمودند)

رئیس - مذاکرات کافی است پنج و شش فقره اصلاح رسیده است قرائت می شود رای بگیریم

(پیشنهاد آقای آصف الممالک)

بنده پیشنهاد می کنم در آخر فقره پنجم از ماده شش علاوه شود (یا قسمتی از آنرا اجاره داده اند)

(پیشنهاد آقای مدرس)

پیشنهاد می کنم که در فقره اولی از ماده ششم بجای تصدیق سکرة باشد نوشته شود (تصدیق مینماید)

رئیس - فقره دوم است اشتباهاً اولی نوشته شده است .

(پیشنهاد سردار سمید)

پیشنهاد میکنم خانه های ملکی که مالک در آن ساکن است تا میزان یکصد و بیست تومان در تهران و شصت تومان در ولایات اجاره سالیانه از مالیات مستقلات معاف باشند و بیش از این مبلغ مالیات خود را موافق معمول بپردازند .

(پیشنهاد ثانوی آقای مدرس)

پیشنهاد میکنم که در آخر ماده ششم اضافه شود هفتم خانه هاییکه سالیانه شصت تومان و کمتر مال الاجاره آنها باشد

رئیس - آقای مدرس راجع به فقره دوم توضیحی دارید ؟

مدرس - اینجا نوشته شده است که شناخته و تصدیق کرده باشد ظاهر عبارت این است که سابقاً تصدیق کرده باشد سابقاً هیچ اینچور مطالب محل احتیاج دولت نبود که تصدیق کرده باشد یا نکرده باشد لهذا بهتر این است نوشته شود تصدیق بنماید

مخبر - این اصلاح عبارتست از این عبارت است که اینجا نوشته شده است بهتر است زیرا بیشتر تصدیق دولت نسبت بمالیات مستقیم قبول است پس باید باین ملاحظه اینطور نوشته شده است ایراد ندارد .

رئیس - مجدداً قرائت میشود و رای میگیریم (مجدداً بمضمون فوق قرائت شد)

رئیس - آقایان باینکه این پیشنهاد را قابل توجه میدانند قیام نمایند

(عده قبلی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد آقای آصف الممالک راجع به پیشنهاد خودتان توضیحی دارید ؟

آصف الممالک - خیر توضیح همان بود که عرض کردم

مخبر - راجع بفرمایش بکمیسیون در آنجا مطالعاتی شود

(پیشنهاد ثانوی آقای مدرس مجدداً بمضمون فوق قرائت شد)

رئیس - راجع باین مطلب سه نفر از آقایان پیشنهاد کرده اند یکی از آقای مدرس یکی از آقای مؤید الاسلام و یکی از آقای سردار سمید

مخبر - بنده تصور میکنم مطالب دو تا باشد

پیشنهاد آقای مدرس يك مطلب است و آن دو پیشنهاد
مطلب دیگری است این دو مطلب بکلی نقطه متضاد
همدیگر است

سلطان العلماء - بنده هم پیشنهادی عرض
کردم .

رئیس - قرائت میشود

(بمضمون ذیل قرائت شد)
بنده پیشنهاد میکنم خانه هائیکه مال الاجاره
آنها دربراه بالغه پنجتومان شود از مالیات معاف
باشند .

رئیس - پیشنهاد شاهم همان پیشنهاد آقای
مدرس است ایشان در سال شصت تومان نوشته اند
جنابهای ماهی پنج تومان نوشته اند هر دو یکی است
پیشنهاد آقای مدرس قرائت شده است اگر توضیحی
دارید بفرمائید

مدرس - اگرچه بنده اصلاً با مالیات مستقالات
مخالف بودم و عرض کردم خوبست لافل خانه ها
را انشاء کنند قبول نشد حالا که کلیه خانه قبول
نشد عرض میکنم آن خانه هائیکه ماهی پنج تومان
که سالی شصت تومان است اجازه دادند از دادن
مالیات معاف باشند زیرا این مبلغ خرج يك سرایدار
و مخارج خرابیهای جزئی است و بهمان فلسفه که
عرض کردم بعضی اشخاص هستند که در خانه خودشان
نشسته اند يك خلوتی یا دو اتاق را اجاره میدهند
بنا بر این آنها دیگر در زحمت نمی افتند لهذا
پیشنهاد کردم اگر مجلس قبول بکند آنجا بیکه از
شصت تومان در سال اجاره شان کمتر است ملتی شود

مخبر - بله آقای مدرس همان عقیده را که
در ضمن مباحثه در ماده اول بیان فرمودند یعنی
مخالفت داشتند با اینکه مالیات مستقالات بکلیه خانه هائیکه
اجاره میروند بر قرار شود در ضمن پیشنهاد میخوانند
پیش ببرند اگر پیشنهاد ایشان پذیرفته شود بنده تقاضا
خواهم کرد که کلیه خانه ها از دادن مالیات معاف
باشند زیرا قسمت اعظم خانه ها آنهاست که از
شصت تومان تا صد و بیست تومان اجاره دارند و اگر
آنها را معاف کنیم دیگر چیزی باقی نخواهد ماند
پس عوض اینکه در تحت این پیشنهاد آن عقیده اولی
را پیش ببرند خوب بود که عقیده خودشان را اور
واضح پیشنهاد بفرمائید اگر اکثریت مجلس با ایشان
همراه بود قبول میفرمودند اینکه میفرمائید خانه که
ماهی پنج تومان کرایه اش باشد این پنج تومان فقط
حق يك سرایدار است عرض میکنم اولاً کسیکه خانه
پنج تومانی دارد دیگر سرایدار نگاه نمیدارد و ثانیاً
مالیات عایدی پنج تومان دو قران است چنانچه پنج
هزار تومان بهمان نسبت زیادتز دارد پس وقتیکه
تناسب عایدی ملاحظه شود پنج تومان و صد هزار
تومان هیچ تفاوتی ندارد منتها فرق پنج یا پنجاه تومان
یا صد هزار تومان این است که مبلغی که بدولت عاید
میشود زیادتز یا کمتر خواهد بود پنج تومان عایدی
دو قران مالیات خواهد داد کسیکه بیکه بیشتر دارد بیشتر
خواهد داد و بعقیده بنده این پیشنهاد را نمیشود در
این مورد قبول کرد زیرا بنده هیچ تفاوتی
بین آنها نمی بینم که بتوان يك استثنائی قائل
شد بجهت اینکه بنده هیچ تفاوتی نمی بینم میان
آن کسیکه پنج تومان عایدی از کرایه خانه دارد
با آن کسیکه پنج تومان عایدی از کرایه دهستان یا

بغیال یا چیزهای دیگر دارد چه فرق میکند پول
پول است عایدی هایدی است و تمام این عایدات از
بابت مستقل است پس از این نقطه نظر هیچ تفاوتی
ندارد .

رئیس - پس شما این پیشنهاد را قبول
ندارید .

مخبر - خیر .

رئیس - پس رأی میگیریم بقابل توجه بودن
پیشنهاد آقای مدرس آقایانیکه پیشنهاد را قابل توجه
میدانند قیام نمایند .

(عده قلبی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد - پیشنهاد آقای
مؤید الاسلام که در جلسه قبل پیشنهاد شده بود و
گفتند در ماده شش باید قرائت شود فعلاً قرائت
میشود .

(بمضمون ذیل قرائت شد)

رئیس - بانصد ذرع نمیتواند مقیاس بشود
بواسطه اینکه یکجا در طهران درست ذرع وسعت
دارد ممکن است که با خانه دوهزار ذره که در
کردستان است يك قیمت داشته باشد و بمناسبت
گرانی و ارزانی زمین تفاوت میکنند پس باین جهت
ذرع را نمیشود مقیاس قرار داد در بعضی از ولایات
خانه بانصد ذره بمقت نمی ارزند ولیکن در اینجا خانه
بانصد ذره خیلی قیمت دارد .

مؤید الاسلام - آنوقت که بنده این پیشنهاد
را کردم نسبت بخانه های ملکی بود که میبایستی
مطرح مذاکره شود .

رئیس - الا مسترد میدارید ؟

مؤید الاسلام - بلی چون ماده اول گذشته
مسترد میکنم .

سردار سعید - بنده میخواستم عرض کنم
اگر بنا باشد از خانه های ملکی مالیات گرفته نشود
همان طور که آقای مخبر فرمودند عقیده بنده این
است که بکلی خانه ها را از دادن مالیات معاف
بدارند زیرا فقط در طهران و مشهد یا یکی دو شهر
دیگر خانه های کرایه پیدا میشود در سایر شهرها
وقصبات عموم خانه ها ملکی است و هر کس باندازه
خودش خانه دارد که در آن سکونت دارد پس باین
دلیل اگر بنا شود بخانه های ملکی مالیات بسته
نشود باید عموم خانه ها را از مالیات معاف بدارند
و اینکه گفتند خانه مسکونی چون مالکین در آنها
ساکنند باید ملاحظه از ساکنین شده باشد چه ملاحظه
باید از مالکین کرد ؟ بعضی از آقایان فرمودند که
خانه مسکونی عایدی ندارد بنده عرض میکنم غیر
اینطور نیست آنها که عایدی دارند بجهت اینکه آن
شخصی که خانه مسکونی دارد و در او زندگانی
میکند اگر آن خانه را نمیداشت مجبور بود یکخانه
مثل آن خانه اجاره کند خوب است قرار بدهند
خانه هائیکه میتوان در او زندگانی کرد یعنی در

طهران سالی صدو بیست تومان و در ولایات نصف
این مبلغ اجاره داشته باشد از دادن مالیات معاف
باشند و اگر کسی يك خانه برای تجمل و دستگام
خودش میخواهد داشته باشد باید مالیات معموله را
بدهد و اینکه عرض کردم بانصد ذرع همان طوری
که آقای مخبر اظهار کردند نمیشود مقیاس قرار
داد .

رئیس - این مسئله گذشت .

مخبر - بنده در جلسه گذشته عرض کردم
حالا هم تکرار میکنم این قانون مستقالات که از
مجلس میگذرد باید باین نقطه نظر ملاحظه کرد
که این مالیات بر عایدی مستقالات است وقتیکه
این نظر را داشتیم قضیه قبل سهل و ساده میشود
دیگر محتاج به بعضی اصلاحات نخواهیم شد اگر مایک
قدری نظر را فلسفی بکنیم کسی که خانه از خودش
دارد او هم باید مالیات بدهد زیرا اگر کسی خانه
از خودش نمیداشت مجبور می شد يك پولی بدهد
و يك خانه اجاره بکند پس در واقع وقتیکه مالک
در خانه خودش سکونت دارد مثل این است که پولش
در جیب خودش است بله این صحیح است ولی ما
میخواهیم یکقدری نظر را ساده تر بکنیم وقتیکه
يك عایدی معین واقعی دارد از آن عایدی معین
خودش يك مبلغی را بعنوان مالیات بدولت
بدهد اما وقتیکه کسی آن عایدی را ندارد نمیشود
باو گفت تو هم مالیات بده بصورت اینکه يك عایدی
فرضی داری پس از این نقطه نظر اگر نظریمان
را بهمان چیزیکه بنده عرض کردم بر کر دانیم و
این مالیات مستقالات را مالیات بر عایدی مستقالات
تصور کنیم این اشکال رفع میشود از طرف دیگر
چنانچه سابقاً عرض کردم در قانون گذاری ممکن
است دو نفر مختلف پیدا شود یکی این است که بگویم
در قانون می نویسد بدون اینکه معلم باشم که
میتوانم وسایل اجرای آنرا فراهم کنیم قانون را
خواهیم نوشت و هر وقت ممکن شد اجراء میکنیم
این نظر بعقیده بنده نظر صحیحی نیست بجهت اینکه علاوه
بر اینکه آن قانون پیش نمیرود مقصود حاصل نمیشود مقنن
کم کم مردم را عادت میدهد به بی احترامی و اجراء
نکردن قانون در صورتیکه اخلاق مردم را طوری
باید بالا برد و طوری مردم را عادت داد که افراد
مردم خودشان قانون را واجب و حتی الاجراء بدانند
بنابراین قوانینی را که می نویسیم تمام وسائل پیشرفت
را که فرمودند قبول کنیم نتیجه آن عایدی بما حاصل
نخواهد شد و يك مضرتی که راجع بخدمت اجراء
قانون خواهد بود در عرض آن عایدی موهوم بسا
وارد خواهد شد بنا بر این خوبست در این موقع
که قانون مستقالات را وضع میکنیم فقط بهمین ترتیبی
که در اینجا نوشته شده است اکتفا کنیم و بعد از
اینکه از اجرای این قسمتهائیکه نوشته شده است
مطمئن شدیم ممکن است مقنن مجدداً تجدیدنظری
در این قانون بنمایند و بعضی چیز های دیگر هم
که لازم است اضافه نماید هیچکس هم جلدی مقنن
را نمیتواند بگیرد همیشه مقنن میتواند در قانون
نظریات خودش را بکند ولی در ابتدای قانون گذاری
نباید تحمیل زیاد بر مردم بکنیم .

رئیس - آقای مخبر این پیشنهاد را کمیسیون
قبول میکند ؟

مخبر - بانصد ذرع نمیتواند مقیاس بشود
بواسطه اینکه یکجا در طهران درست ذرع وسعت
دارد ممکن است که با خانه دوهزار ذره که در
کردستان است يك قیمت داشته باشد و بمناسبت
گرانی و ارزانی زمین تفاوت میکنند پس باین جهت
ذرع را نمیشود مقیاس قرار داد در بعضی از ولایات
خانه بانصد ذره بمقت نمی ارزند ولیکن در اینجا خانه
بانصد ذره خیلی قیمت دارد .

مؤید الاسلام - آنوقت که بنده این پیشنهاد
را کردم نسبت بخانه های ملکی بود که میبایستی
مطرح مذاکره شود .

رئیس - الا مسترد میدارید ؟

مؤید الاسلام - بلی چون ماده اول گذشته
مسترد میکنم .

رئیس - رأی باید بگیریم در قابل توجه بودن

این اصلاحیکه پیشنهاد شده است آقایانیکه این اصلاح
را قابل توجه میدانند قیام نمایند .

(عده قلبی قیام نمودند)

رئیس - دوباره رأی میگیریم چون آقایان
یکی یکی برخواستند و مشکوک شد آقایانیکه این
پیشنهاد را قابل توجه میدانند قیام نمایند .

(باز هم عده قلبی قیام نمودند پیشنهاد حاج
شیخ حبیب الله بمضمون ذیل قرائت شد)

پیشنهاد میکنم که در فقره پنجم باین قسم نوشته
شود - منزلی که مالکین شخصاً در آن سکنی
نموده اند یا باجاره نرفته است از دادن مالیات
معاف است .

رئیس - توضیحی دارید ؟

حاج شیخ حبیب الله - برای اینکه فقره
پنجم مینویسد خانه های مسکونی برای مدتی که مالکین
شخصاً در آن خانه سکنی دارند معاف هستند و بسا
هست کسان او در این خانه نشسته اند و باید مالیات
بدهند باین جهت عبارت را تغییر دادم و نوشتم خانه
هائی که مالکین شخصاً در اینجا نشسته اند یا باجاره
رفته است که معلوم شود که خانه هائی که کسان مالک
در اینجا نشسته اند نباید مالیات بدهند .

مخبر - کسان او نشسته باشند فرق نمیکند
وقتیکه میگویند (شخصاً) رفع اشکال حضرت عالی
میشود برای اینکه هیچکس نتواند يك خانه نمی نشیند
خودش با کسانش مینشیند علاوه اگر در ماده اول
مراجعه کنیم آنوقت مسئله خیلی روشن میشود که
هیچ محتاج بتوضیح نیست بجهت اینکه در ماده اول
وقتی میخوانند تعیین کند که مالیات مستقالات بجهت
نوع مستقل تعلق میگیرد میگوید خانهای اجاره
معلوم است بخانه غیر اجاره مالیات تعلق نمیگیرد و
محتاج بتوضیح نیست .

حاج شیخ حبیب الله - بلی صحیح است .

رئیس - پس این پیشنهاد را مسترد میدارید
پیشنهاد آقای حاج شیخ محمد حسن قرائت میشود .

(بمضمون ذیل قرائت شد)

این اقل پیشنهاد مینمایم که در فقره پنجم نوشته
شود که خانهای مسکونی مادامیکه از عنوان دارالسکنا
خارج نشده است اگرچه گاهی هم باجاره داده شود
از مالیات معاف خواهد بود .

رئیس - توضیحی دارید ؟

حاج شیخ محمد حسن - نظر باینکه مالک
پس از آنکه انتفاع آن خانه را بپردازد عایدی مقدم
داشت و او را دارالسکنا خود قرارداد باین جهت
چون از برای عایدی نیست و مالیات هم بر روی
عایداتست بنا بر این بريك همچو خانه راساً مالیات تعلق
نمیگیرد نه اینکه آن را استثناء کرده باشیم بلکه وقتی که
اینطور شد آن خانه دارالسکنا شخصی است البته
گاهی هم میشود که صاحب آن خانه بزیارت می رود بیک
پیدا میشود بیک جزئی مال الاجاره هم میدهد باین
وصف نمیشود آن عنوان دارالسکنا را بهم زد
معض اینکه يك ماه یا دو ماه باجاره داده آن وقت
باو بگویند بواسطه اینکه دو ماه اجاره داده نباید
مالیات بدهی و گاه این مالیات مثل مالیاتی است که
بزور از مردم میگیرند زیرا آن شخص عایدی از
آن خانه برای خود قرار نداده تا ما داخل در آن
موضوع شویم زیرا کسی که انتفاع از يك خانه نمیخواهد

ببرد و تا امروز هم نبرده است و صرف نظر از عایدی
آن خانه کرده او را چطور میتوان جزء مستقالات
عایدی آور محسوب داشت پس این مالیاتی که بر
خانه های عایدی آور است بر این مالک اصلاً مورد
پیدا نمیکند و خانه هائیکه دارالسکناست و اتفاقاً
گاهی يك ماهی دو ماهی باجاره می رود او را نمیتوان
جزو مستقالات عایدی آور محسوب داشت و او خارج
از این قانون است و نمیشود او را مجبور کرد که چون
يك جزئی عایدی از این خانه برده حالا بیا از
دارالسکنا خودت بآن اندازه مالیات بده این است
که بنده پیشنهاد کردم خانه مادامیکه دارالسکناست
است معاف باشد اگرچه يك مدت قلبی هم باجاره
رفته باشد آن مدت تملک هم از دادن مالیات معاف
باشد چون جزو قبیل را نباید ملاحظه کرد .

رئیس - کمیسیون قبول دارند ؟

مخبر - خیر .

رئیس - پس رأی میگیریم در قابل توجه
بودن این پیشنهاد آقایانیکه قابل توجه میدانند
قیام نمایند .

(عده قلبی قیام نمودند)

(ماده هفتم بمضمون ذیل قرائت شد)
ماده ۷ - مستقالات جدید البناء و مستقالاتی که
بواسطه حادثه از قبیل حریق زلزله سیل و امثال آن
محتاج به تجدید بنا یا تعمیرکی بشوند از روز ختم بنا
تا دو سال از دادن مالیات مستقالات معاف خواهند بود مشروط
براینکه شروع و ختم بنا کلیتاً بوزارت مالیه اظهار شود
حاج شیخ اسد الله - در این ماده مینویسد
خانهای جدید البناء و خانهاییکه بواسطه حوادثی
محتاج بتجدید شده است تا مدت دو سال از دادن
مالیات معاف باشد بنده تصور میکنم هیچ محتاج باین
عبارت نباشد بسا هست که خود مالک مستقیماً در خیال
می افتد که خانه اش را بیک اسلوب جدیدی تغییر
بدهد بواسطه حوادثی محتاج بتغییر شده باشد یا
اینکه مالک بخیل خودش میخواهد خراب کند گمان
میکند بهر نهجی که باشد حکم عمارت جدید البناء
را داشته باشد و باید تا ده سال معاف باشد و مخبر
هم که تشریف ندارند تا جواب بدهند که در اینجا
چه نظری داشته اند که در قانون بحریق و زلزله
و سیل تصریح شده است دیگر نوشته است که اگر
خود مالک بخواهد خراب کند در صورتیکه تصور
میکند اگر خود مالک هم بخواهد خراب کند همان
حکم را دارد و حالا نمیدانم آقای مخبر نظرشان
در اینجا چه بوده است حالا هم که آمدند بنده دیگر
عرایض خودم را تکرار نمیکنم .

حاج شیخ حبیب الله - زمان معافیت مالیات
را از روز ختم بنا تا دو سال قرار داده اند خوبست
از روز خرابی قرار بدهند بجهت اینکه وقتیکه يك
خانه خرابست و قابل سکنی نیست مسلماً قابل دادن
مالیات نیست همچنانکه از روز ختم بنا از مالیات معاف
است خوبست قرار بدهند از روزیکه حریق واقع
شود یا سیل برده از آنروز از مالیات معاف باشد
مخبر - بنده تصور میکنم که از آنروز قطعاً
معاف است بجهت اینکه مسلوب المنفعه است و مطابق
آن ماده که میگوید کلیتاً مستقالات مسلوب المنفعه
از دادن مالیات معافند البته از روزی که خراب می
شود یا آتش میگیرد یا سیل میرود از دادن مالیات
معاف میشود دیگر مالیاتی باو تعلق نمیگیرد مالیات

از عایدی مطالبه میشود اما از مالیات مستقالات
معاف است .

مخبر - دقت فرمودید ذکر این قیود در
اینجا زیادی نیست در این ماده در قسمت اولش که

از عایدی مطالبه میشود اما از مالیات مستقالات
معاف است .

از عایدی مطالبه میشود اما از مالیات مستقالات
معاف است .

از عایدی مطالبه میشود اما از مالیات مستقالات
معاف است .

از عایدی مطالبه میشود اما از مالیات مستقالات
معاف است .

جدید البناء را معاف کرده است برای این است که مردم را تشویق بساختن مستقلات بکنند این فقط از نقطه نظر تشویق بوده است و البته هیچکس بضرر خودش راضی نمیشود هر وقت کسی يك سرمايه دارد میخواهد يك منفعتی از آن سرمايه خودش ببرد ميل دارد ملك بخرد ميل دارد تجارت بکند ميل دارد مستقل بسازد و بعد از آنکه تمام شد البته يك هايدي از آن ميبرد و آنوقت اگر تحميل مالياتی بر او بشود شايد بهمين نقطه يولی را که بايد مخارج تعمیر بناه خودش بکند و مستقل خودش را بسازد بواسطه همین تحميل ماليات ترجیح بدهد که آن يول خودش را ملك بخرد از این نقطه نظر برای زياد شدن مستقلات تشویق شده باشد لهذا برای مدت دو سال مقنن آنها را معاف کرده اما قسمت دوم که راجع بحریق و زلزله و فلان است آنهم لازم است بجهت اینکه يك چیزی است غير اختیاری و اختیار خارج است فرض کنید يك حريقی که پيدا شد و دکان کسی را سوخت در این مدتی که هايدي ندارد تکلیف اهرم در همین لایحه معلوم است ولو اینکه سوخته باشد هم تا وقتیکه خالی است دولت از او ماليات نمیگیرد پس آن نظر جنابعالی کاملاً منظور شده است و تا وقتیکه هايدي نداشته باشد ماليات نمیدهد و این برای آن است که صاحبش آن خانه را مرمت نماید و علاوه بر اینکه در ظرف شش ماه یا سه ماه یا کمتر یا بیشتر که مشغول تعمیرات چون خرابی این دکان یا این مستقل باختیار و اراده او نبوده است بعد از تعمیر هم با اینکه هايدي دارد دولت او را دو سال از ماليات دادن معاف میکند تا آن مخارج فوق العاده که کرده يك اندازه جبران شود و این دو نظر باهم متفاوت است و هیچ مربوط بهم نیست و همین قسمیکه نوشته شده است خیلی خوب است

رئیس - دیگر مخالفی نیست - پیشنهاد آقای مدرس قرائت میشود

(بمضمون ذیل قرائت شد)

پیشنهاد میکنم که در آخر ماده هفتم بجای (مشروط بر اینکه شروع و ختم بنا الی آخر) نوشته شود (مشروط بر اینکه ختم بنا را الی آخر)

مدرس - عرضم این است که این اصلاح عبارتی است ولی مطلب فرق میکند شروع را چرا باید اطلاع بدهد؟ این هیچ فلسفه ندارد و يك زحمتی است برای مالك ولی ختم را اطلاع بدهد بسیار خوب است لهذا پیشنهاد کردم شروع را بیندازند

مخبر - بمقیده بنده مخصوصاً باید شروع را هم اطلاع بدهد زیرا که برای مالك اسباب تسهیل میشود اگر اطلاع بدهد اداره ماليه نمیداند و چون نمیداند در دفاتر خودش اسم او را ثبت کرده و مبلغی هم بعنوان ماليات بیای او نوشته وقت گرفتن ماليات مدتی ما بین اداره ماليه و مالك مچا که خواهد بود که چه وقت خراب شده و در چه موقع خراب میشود لهذا باید هم موقع شروع به تعمیر را اطلاع بدهد (که اگر اداره ماليه لازم بداند بیاید معاینه کند) و هم موقع ختم بنا هر دو را باید اطلاع بدهد

مدرس - این بیانی که فرمودند برای وقتی است که خراب شود وقتی که شروع به بنائنی کند اطلاع دادن هیچ فایده ندارد بلی وقتی که خراب شد اطلاع بدهد این بار يك جهتی دارد اما وقتی که میخواهد شروع کند اطلاع بدهد هیچ فایده ندارد حالا

میخواهند قبول کنند و الاصراری ندارم .

رئیس - رای میگیریم در قابل توجه بودن پیشنهاد آقای مدرس آقایانی که این پیشنهاد را قابل توجه میدانند قیام نمایند .

(عده قلبی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد - اگر مخالفی نباشد جلسه را ختم میکنیم جلسه آینده هم بناه است شب ۲۹ باشد ولی چون خیلی طول میکشد اگر مخالفی نباشد بماند برای شب سه شنبه ۲۸ دستور شب سه شنبه ۲۸ هم دوفقره اعتبار نامه های آقایان آقا شیخ ابراهیم و صدر الاسلام و بقیه شرراول در قانون مستقلات خواهد بود .

شیخ الملك - راجع به اعتبار نامه آقای حاج اعتبار السلطنه که رسیدگی آن را بکمیسیون نظامنامه داخلی رجوع فرمودند گمان میکنم در این چهار ماه این کمیسیون هیچ تشکیل نشده است اگر مدتی بدین منوال بگذرد اهالی هم بکلی از حق انتخاب محروم خواهند بود .

رئیس - بلی صحیح است کمیسیون را منعقد میکنند و رسیدگی میکنند ولی این مسئله هم راجع به اعتبارنامه آقای حاج اعتبار السلطنه نبود راجع بیک مطلب قانونی بود .

(مجلس پنجساعت از شب گذشته ختم شد)

جلسه ۶۰

صورت مشروح مجلس شب سه شنبه

۲۸ شهر رمضان ۱۳۲۳

مجلس سه ساعت و ربع از شب گذشته در تحت ریاست آقای مؤتمن الملك تشکیل و صورت مجلس شب شنبه ۲۵ قرائت شد .

فائین بدون اجازه - آقای نجفقلی میرزا .
حاج شیخ اسماعیل . آقا سید فاضل . مدرس .
حاج معین التجار . ناصر الاسلام . سردار معتمد
فائین با اجازه - آقایان حاج سید اسدالله سلطان العلماء

رئیس - در صورت مجلس آقایان ایراداتی دارند یا خیر ؟

مهدل الدوله - در اینجا نوشته شده است برای اینکه ما بین ماليات دهندگان و ماليات گیرندگان اختلاف شود يك خمس از هاييدات برای مخارج تعیین شده و حال اینکه باید نوشته شود برای اینکه باعث اختلاف نشود .

رئیس - اصلاح می شود دیگر فریاد این ایرادی نیست (اظهاری نشد) صورت مجلس تصویب شد دستور امشب رسیدگی با اعتبار نامه های آقای آقا شیخ ابراهیم زنجانی و آقای صدر الاسلام و بهدشور در بقیه قانون مستقلات میباشد راجع بانتخاب آقای آقا شیخ ابراهیم زنجانی مخالفی هست ؟

آقا میرزا هاشم - خاطر آقایان مستحضر است که در باب انتخابات خمس بنده چون در شعبه ششم بودم در باب انتخابات نمایندگان محترم آنجا را بواسطه ندیدن دوسیه و بعضی تحقیقات مخالفت کردم تا اینکه دوسیه را خواستید و در آن نظر نموده و رفع اختلافات شد و علاوه نمی خواهم نسبت ببعضی ترتیبات ممارضه بمثل بشود .

رئیس - دیگر مخالفی نیست ؟ (اظهاری نشد) رای می گیریم بنمایندگی آقای آقا شیخ ابراهیم زنجانی

از زنجان آقایانیکه نمایندگی ایشان را تصویب میکنند قیام نمایند .

(اغلب قیام نموده نمایندگی ایشان تصویب و راپورت شعبه ۶ راجع بنمایندگی آقای صدر الاسلام بمضمون ذیل قرائت شد)

شعبه ۶ عصر دوشنبه ۲۷ شهر رمضان المبارک مجدداً منعقد شد در موضوع اعتبار نامه آقای صدر الاسلام نماینده خمس تجدید نظر نموده اشکالی که در باره امضای مشیرالمالك که در ذیل اعتبارنامه مزبوره مهر و امضاء نموده داشته یعنی رسمیت مشارالیه معلوم نبود بملاحظه دوسیه انتخابات خمس که از وزارت جلیله داخله رسیده بود رفع اشکال گشته و معلوم شد که مشارالیه از طرف جناب آصف الدوله بسمت نیابت حکومت یافته و صورت مجلس و انتخابات خمس اخیراً در زمان نیابت حکومت ایشان خاتمه یافته لهذا اعتبارنامه و صورت مجلس به مهر و امضای ایشان است و اشکالات دیگر چون مضر بانتخابات آقای صدر الاسلام نبوده و شکایتی هم در انتخاب ایشان نریده مع هذا شعبه شش انتخاب آقای صدر الاسلام را که با کثرت ۹۱۸ رأی در خمس انتخاب شده اند با کثرت آراء شعبه صحیح و معتبر میدانند

رئیس - در این خصوص ایرادی هست یا نیست؟ آقای شریف العلماء در جلسه قبل مخالفت کردند حالا هم مخالف هستند ؟

شریف العلماء - چون بنده جزو شعبه ۶ بودم و رسیدگی شعبه را ناقص می دانستم از اینجهت مخالفت کردم و بعد از اینکه دوسیه این کار را ملاحظه کردم و شعبه هم تصویب کرد دیگر مخالفتی ندارم .

رئیس - حالا که دیگر مخالفی نیست رای میگیریم بوکالت آقای صدر الاسلام از زنجان آقایانی که وکالت ایشان را تصویب می کنند قیام نمایند .

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد شروع میکنیم بشوراول بقیه قانون مستقلات از ماده (۸)

(ماده مزبور بمضمون ذیل قرائت شد)

ماده ۸ - هر يك از مستقلات مذکوره که بیش از ۳ ماه مسلوب المنفعه بماند ماليات مدتی که مسلوب المنفعه بوده است باو تخفیف داده میشود

حاج شیخ محمد حسن گروسى - مبنای مدار وضع ماليات مستقلات از جهة هايدي داشتن مستقلات بوده و در واقع شرط وضع ماليات بر مستقلات هايدي داشتن مالك است و در اینجا مرقوم شده (هر يك از مستقلات مذکوره که بیش از ۳ ماه مسلوب المنفعه بماند ماليات مدتی که مسلوب المنفعه بوده است باو تخفیف داده میشود) بنده عرض میکنم بعد از آنکه مستقل مسلوب المنفعه باشد موضوعی از برای ماليات نمیداند تا اینکه يك منت بی جهتی بر مالك آن گذاشته شود و تا وقتیکه مسلوب المنفعه است ماليات آن تخفیف داده شود و آنرا از ماليات معاف بدارند و از طرف دیگر اگر چنانچه مستقلى ۳ ماه یا کمتر از ۳ ماه مسلوب المنفعه بماند بموجب این ماده باید ماليات از آن گرفته شود بنده عرض میکنم صاحب مستقلى که بواسطه مسلوب المنفعه بودن آن مستقل چیزی باو نرسیده است چطور میتواند ماليات چیزی